

KRYSAŘ

- literární druh podle formy
 - próza (souvislý text)
- literární druh podle obsahu
 - epika (má děj)
- literární žánr
 - novela (krátký časový úsek)
- téma knihy
 - lhostejnost k neštěstí druhých
 - život na maloměstě
 - důležitost dodržení slibů
- motiv knihy
 - krysy, píšťalka, město, láska, propast, tajemství, peníze
- časoprostor
 - čas: není určen -> zřejmě středověk (staroněmecká pověst ze 13. století)
 - prostor: město Hammeln (Sasko)
- zasazení výňatku do kontextu díla
 - Do města Hammeln přichází tajemný cizinec – krysař. Je to člověk s kouzelnou píšťalkou, jejímž zvukem dokáže přimět krysy, aby jej slepě následovaly až do řeky, kde se utopí. Měšťané, zoufalí z přemnožených krys, mu slíbí vysokou odměnu, pokud je zbaví škůdců.
Během pobytu ve městě se krysař seznámí s dívkou jménem Agnes. Mezi nimi vznikne zvláštní, romantické pouto. Agnes mu ale sdělí, že má přítele – Kristiana. Krysař na to reaguje slovy, že o něm nechce nic vědět. Agnes se proto snaží, aby se krysař s Kristianem nepotkal, a zároveň, aby se Kristián nedozvěděl o jejím vztahu s krysařem.
Ve městě žije také Sepp Jörgen, prostoduchý rybář. Vše mu dochází až se zpožděním, často až druhý den, ale city prožívá stejně silně jako ostatní. Vlastní drozda v kleci, kterého má velmi rád.
V Hammelnu se traduje pověst o hoře Koppel, kde se prý nachází brána do zaslíbené země Sedmíhradské – země klidu a spravedlnosti.
Lora, dcera rybáře Wolframa, a Kätchen, dcera pekaře Grilla, si ve spánku prohlíží Seppa Jörgena a říkají si, že „by nebyl tak špatný, kdyby to nebyl on“. Když se Sepp probudí, je jejich smíchem zaskočen a zahanben.
V noci pak klečí pod okny dívek a tiše nařiká. Smích dívek ho hluboce ranil. Krysař jde kolem, snaží se mu pomoci, ale Sepp jeho slova nechápe.
V hospodě U žízivého člověka se schází Gottlieb Frosch (truhlář) a Bonifác Strumm (krejčí). Krysař měl slíbeno 100 rýnských za vyhubení krys, ale konšelé tvrdí, že smlouva není platná, protože byla „ústní“ a on je cizinec (také chyběla slova „K tomu mi dopomáhej bůh“). Místo peněz mu nabízejí odměnu ve formě

jejich výrobků. Krysař se cítí podvedený a rozzuřený, chce město zničit, ale kvůli Agnes se ovládne.

Při jedné návštěvě u Agnes potká Kristiana a poté si jde pročistit hlavu do lesa. Když se vrátí, zajde do hospody, kde potká tajemného cizince, který údajně páchne sírou – magistra Fausta. Ten mu ukazuje své kouzla, ale krysař nic nevidí. Faustus poté mizí neznámo kam.

Agnes zjistí, že je těhotná. Neví, co má dělat, cítí zoufalství a vnitřní zmatek. Její matka si všimne, že s ní něco není v pořádku. Agnes ji požádá, aby jí vyprávěla pohádku o zemi Sedmihradské, a poté se vydá na procházku, ze které se už nevrátí – spáchá sebevraždu.

Když se krysař dozví o její smrti, zapíská na píšťalu s plnou silou. Jeho hudba je tak silná, že celé město opouští domovy a následuje krysaře do propasti.

Jediný, kdo zůstane, je Sepp Jörgen – protože mu to dojde až druhý den. Ale tentokrát ho nepohltní smrtící píseň, protože dětský hlas ji přehluší a Sepp s rozhodne, že musí najít nějakou ženu, které dítě nakrmí.

- kompoziční/veršová výstavba
 - děj chronologicky
 - 26 kapitol
- vypravěč/ lyrický subjekt
 - vševědoucí vypravěč
 - er-forma
- postavy
 - krysař – putuje z města do města a vyhání krysy, tajemný a osamělý
 - Agnes – neumí se rozhodnout mezi krysařem a Kristiánem
 - Dlouhý Kristián – milenec Agnes
 - Sepp Jörgen – pomalý (vše pochopí až druhý den), vesnice se mu směje
 - Konšelé Frosh a Strumm – nedodrží slib krysaři
- kontext autorovy tvorby – zařazení autora do literárního období, směru, skupiny
 - anarchističtí buřiči (počátek 20. století)
 - zjednodušení jazyka (zbavení přílišné složitosti a symbolismu)
 - jazyk přirozenější, hovorovější a jasnější
 - bohémský život, náklonost k anarchismu (odpor k autoritám), satanismu (odmítání božské autority) a antimilitarismu
 - okolo časopisu S.K. Neumanna Nový kult
 - básníci „života a vzdoru“
- osobnost a tvorba autora
 - Čech
 - později nacionalisticky orientovaný autor
 - vystudoval právnickou fakultu
 - během první světové války se podílel na protirakouském odboji a byl vězněn kvůli své literární činnosti
 - odpůrce hradní politiky (T. G. Masaryka a Edwarda Beneše)

- Buřiči
 - Milá sedmi loupežníků
 - Zmoudření Dona Quijota
- další představitelé
 - Fráňa Šrámek – Modrý a rudý; Splav
 - František Gellner – Po nás ať přijde potopa
 - Petr Bezruč – Slezské písně